46ste jaar. — Nr 72. Zaterdag 17 Juni 1899.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franc* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »

Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centim. per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 17 JUNI 1899.

VAN ALLES WAT.

Te Brussel, in 't socialisten-huis, had den 3 Juni l.l. eene vergadering plaats van de chefs der roode partij. *La Petite République* van Parijs deelt mee dat men daar eene dagorde heeft aangenomen tot verheerlijking der Commune van Parijs, welke door de blauwen en groenen, huune bondgenooten, bijgetreden wordt.

« De algevaardigden der socialisten-» partijen van geheel de wereld, in confe-» rencie in het Volkshuis te Brussel voor de » inrichting van het internationaal Congres » van 1900, *nemen de gelegenheid waar, hun* » *aangeboden door den verjaardag der laatste* » *gevechten van de Commune te Parijs, om* » *de gedachtenis der dapperen, die wisten* » *heldhaftig te sterven voor onze zaak, hun* » *ontroerend geluk te wenschen en aan de* » *Fransche socialisten, vandaag vereenigd* » *voor den Muur, waar de laatste bondge-* » *nooten vielen, hunne warme aanmoediging* » *en de uitdrukking van hunne internationale* » *broederlijkheid te zenden.*

« Leve de Commune van Parijs ! Leve » het internationaal socialism ! »

En zoo helpen de blauwen en groenen de ijselijke gruwelen der Commune van Parijs verheerlijken !

⁂

De socialist Hénault zegde op eene meeting te Luik tot de werklieden :

« Met welk recht komen de liberalen tot het volk spreken ? Zij trachten het volk op te jagen, omdat zij met de politiek hunnen kost verdienen.

» Maar als er kwestie is u eene korst brood te bezorgen, gaan zij met hunne ellebogen in hunnen zak.

» De liberalen zijn eenvoudig uitbuiters, zij hebben u bestolen. Spreekt hun eens van u het gestolene geld terug te geven !

» Zij dienen het volk niet, maar zuigen het uit, en doen er zich vet door mesten !

» De liberalen trachten de werklieden te bedriegen ; jaagt hen schandelijk naar buiten ! »

En de aanwezige socialisten riepen dat Hénault gelijk had.

⁂

Bertrand, socialistische volksvertegenwoordiger, schrijft in *Le Peuple* :

« Welke is de partij die altijd geweigerd heeft wetten te maken ten voordeele van het volk ?

» 't Is de liberale !

» Deze walgelijke grappenmakers zijn in waarheid, mannen die de maatschappij 't onderste boven zetten.

» De arbeiders weten dat de liberalen de ergste tegenstrevers zijn van den werkersstand. »

⁂

Vooruit schreef den 6 Januari 1898 :

« De liberalen draaien tot dat ze de baas zijn en dan laten zij alles gaan wat gaat.

» Dan vergeten zij al hunne beloften.

» Dan is er geen spraak meer van evenredige vertegenwoordiging of van algemeen stemrecht, of van wereldlijk verplichtend onderwijs, niksmendalle.

» Dan is er niets meer dan verdeeling van den koek aan de vriendjes...

» Dat is liberalisme ! »

⁂

Hoe komt het dan dat die hooveerdige liberalen zoo laag gevallen zijn dat zij de ootmoedige slependragers der socialisten zijn geworden?

Luistert, het *Laagste Nieuwes* gaat u dat uitleggen :

Het verbond heeft voor doel : « den Roomschen draak te bevechten. »

Dat is :!'

Dus, zooals wij altijd gezegd hebben, het liberalismus is anders niets dan de vijand van den katholieken Godsdienst en heeft ook geen ander doel dan Kerk en Godsdienst te bestrijden.

⁂

De *Chronique*, die op ernstige wijze de grootste zotternijen voornizet beweert de oorzaak gevonden te hebben van de vermindering der vaderlandsliefde in de Belgische bevolking.

De oorzaak is — volgens het liberaal blad — dat wij in België een « klerikaal » onderwijs hebben, in plaats van een vaderlandsch onderwijs en dat men, in 't algemeen, in de lagere scholen, vergeet aan de kinderen van het vaderland te spreken, maar hun alleen spreekt van Rome.

Het blad dat die schoone uitvindingen heeft gedaan, vergeet dat, indien er vermindering van vaderlandsliefde is, deze vooral wordt opgemerkt in de groote steden, waar de liberale gemeentebesturen er wel voor zorgen dat er in de lagere scholen van Rome niet gesproken wordt, tenzij om de Kerk te verachten en te bespotten.

⁂

Een wijsgeer hield twee honden : een hazewind en een huishond.

De hazewind kreeg in de keuken brij en pap te eten, de huishond kreeg zijn deel van het wild dat op de jacht gevangen was.

Op zekeren dag zette de wijsgeer aan zijne honden de twee soorten van spijzen voor, en liet hun kiezen. De twee honden koozen elk hetgeen hun was gewoon : de hazewind koos de pap, de huishond koos het wild gebraad.

Leert hieruit, ouders, dat de kinders later neiging zullen gevoelen naar hetgeen hun van jongs af is ingestort :

Waat's kinds heet is als was, waarin gedweee en mild
De meester prent en drukt de letter dien hij wilt.

10 JUNI 1884.

Den 10 juni 1884 — dus vijftien jaar geleden — vierden wij de wegkegeling van het laatste liberaal ministerie, en de gebeurtenissen hebben een zoödanigen loop genomen, dat wij de verrijzenis van dit laatste niet meer zullen begroeten.

In vijftien jaar tijd mag men zeggen dat het liberalism zoödanig gezakt is dat het nog slechts eene reddingsplank ziet — om zich nog een oogenblik op te beuren — in de samenspanning met de rooden, bij middel van het cartel.

Vijftien jaar duren ook, met slechts lichte tusschenpoozen, de somberste voorzeggingen : immers, het land ging bankroet, de katholieken konden niet regeeren, de ministers waren onmachtigen, de liberalen alléén hadden daar verstand van !

De belgische vrijheden zouden weldra verdwijnen, de inkwisitie (brrrr !) zou in de plaats komen, de scholen zouden leegloopen — kortom, duizend en een plagen van Egypte gingen ons over het lijf vallen, en dat enkel en alleen omdat het land het aftrekken der liberalen als een wezenlijk *soulagement* had begroet.

Van 1884 af is de liberale partij allengs al meer en meer gezakt, en met den nijd en de woede in het hart heeft zij geen enkel harer donkere voorzeggingen zien bewaarheiden.

Integendeel !

Sedert den val van het liberaal kabinet, zijn wij volop in vooruitgang en ontwikkeling gekomen, en terwijl de toestand onzer financiën onder de liberale regeering jammerlijk moet gezegd worden, is deze bloeiend en de *bonis* zijn geen goochelspel.

Onze vrijheden zijn machtiger en meer geëerbiedigd dan ooit, en de inkwisitie, die men ons over vijftien jaar voorspelde, is niets meer dan het vertelselijke der bloedkaros, waarmee men destijds kinderen en oude vrouwen trachtte bang te maken !

Met het liberalismus is integendeel de drang, de willekeur, de dwangelandij die op de kleine beambten, op de kleine burgerij drukte, verdwenen ; de scholen zijn drukker bezocht dan vroeger ; het getal kinderen in de Staatsscholen beliep destijds 310,000, en vandaag heeft de Staat 750,000 leerlingen te inspecteeren.

Bloeiende getuigen onzer scholen in alle vakken van onderwijs, dat wij met den val van het liberalisme niets verloren — alles gewonnen hebben.

Handel, nijverheid zijn in vooruitgang en badden wij die rampzalige werkstakingen niet, die door de socialisten van tijd tot tijd aan ons werkvolk worden opgedrongen, wij zouden ons in onzen toestand mogen verhengen.

Laten wij malkander rechter goed verstaan : indien de oude doctrinaire partij dood en begraven is, toch heeft deze rechtstreeksche afstammelingen nagelaten, die men in den haat der pokkens, in al hunne voordeelen en ongodsdienstige dwalingen tracht op te kweeken ; die tevens onze grondwettelijke instellingen, familie, eigendom en christelijke zedeleer belagen.

Dat *cadeauke* laat de slang van het liberalisme op hare kaas achter.

Die nieuwe vijand is echter minder te vreezen dan het oude doctrinarisme : dit laatste huichelde en gelukte er in vele onnoozele menschen om den tuin te leiden ; de socialisten hebben reeds openlijk hunne troeven uitgespeeld en het publiek weet wat kaarten zij in de handen hebben !

INFLUENZA.

De Influenza (vreemd woord — invloedhebbende ziekte, besmettelijke ziekte) is anders niet dan de Griep, die gekend is van over lang en in de jaren 1830, 1837 en 1847 bijzonderlijk heeft gewoed.

Het is eene koortsziekte, kenmerkend in haar geheel door eene algemeene doch lichte ونستغ van de slijmvliezen, gepaard met eene volledige doch sterke verlamming der zenuwen.

De koorts duurt niet lang, is gemeenlijk niet fel en gaat zelden 39° te boven.

Onder slijmvliezen, 't zijn bijzonderlijk de oor- neus- mond- keel- en longvliezen die te lijden hebben.

't Is hier het gevolg van te zeggen dat de oogen tranen, de neus druipt, de mond loopt de keel is beroest en de longen piepen ; 't zijn meest deze laatste, de longen, die de aandacht van den geneesheer vergen.

Inderdaad, is de Influenza in haar eigen geene doodelijke ziekte, zij kan het zonder twijfel worden, en slechte gevallen van deze aard zijn er, eilaas, reeds te betreuren, door het bijdoen van eene opeenige longziekte, 't zij pleuris, pneumonie, enz.

De verlamming der zenuwen is ook niet geheel geruststellend ; 't is waarlijk daaraan dat men den sleep of de gevolgen eener longziekte mag toeschrijven.

De zenuwen verlamd, alles is verlamd, en zoo zijn er zieken die van de Influenza nooit gansch wederkeeren. 't Zijn de zenuwen die door hunne krachtinspanning, s'menschen lichaam in leven, in beweging houden. Er dient dus goed gezorgd te worden en de Influenzalijders na hunne ziekte sterk te voeden.

Komt de alcohol hier van pas ? Neen. — Voorteerst, men moet geen alcoolischen drank innemen om zich van de Influenza te behoeden ; drinken is zich verflauwen en gereed maken voor de ziekte.

De Influenza is eene besmettelijke ziekte, veroorzaakt door eene leveling (microbe) gelijk de pokken, cholera, typhus. Welaan, de levelingen in deze ziekten en ook in de Influenza hebben veel neiging voor een verflauwd lichaam.

Men moet eindelijk geen alcoolische dranken innemen daast of na de ziekte.

Alcool is geen voedsel, dat is ook geene opwekkende noch eetlustwekkende stof.

Wil men de zenuwverlamming der Influenza te keer gaan, men wachte eerst dat de koorts gevallen zij, men begint dan langzamerhand voedstof in te nemen volgens het verdragen der maag en het voorschrijven van den geneesheer.

Senaat.

Zitting van woensdag 14 Juni 1899.

BEGROOTING VAN HET MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN EN OPENBAAR ONDERWIJS VAN 1899.

De algemeene bespreking wordt voortgezet.

Mgr KEESEN. — Ik acht mij gelukkig, hulde te kunnen brengen aan de pogingen van den minister om het peil van onderwijs en opvoeding in ons land te verhoogen. Aan de landen die zich onderscheiden door hunne zedelijkheid, behoort de overwinning. De bezorgdheid van den minister om het schoolwezen te verbeteren, verdient allen lof.

Het normaalonderwijs werd versterkt ; de programma's werden verbeterd ; het toezicht werd meer doeltreffend waargenomen ; de rechten der huisvaders worden meer geeerbiedigd. Het ligt niet in mijne beloeling op velstrekte wijze mijne goedkeuring te schenken aan het stelsel dat het onderwijs in ons land beheert, want ik houd dat stelsel voor strijdig met den geest onzer nationale instellingen.

In zake van onderwijs, ben ik voorstander der grootste vrijheid. Mijn stelsel luidt : de Staat buiten de school, maar verleenende aan al de partijen de noodige middelen om scholen volgens haar ideaal in te richten.

Elke regeering heeft hare schoolwet gehad, meer dan ooit blijven wij op dit gebied verdeeld. De moeilijkheid is onoverkomelijk, omdat het onderricht het eenige doelwit niet is van het onderwijs. Men dient het hart van het kind, zoowel als den geest te vormen ; men moet het eerbied voor de overheid inprenten en zedelijke beginselen die het moet in staat stellen de slechte neigingen te overwinnen, die de mensch bij zijne geboorte medebrengt.

De Staat mag onderwijzen, niet opvoeden. De achtbare minister trekt uit eenen slechten toestand, al het mogelijk goede, doordien hij het vrijonderwijs toelagen schenkt. Daarover wensch ik hem geluk. De Staat moet in deze zijne algeheele vervanging voorbereiden.

In de gemeentescholen onzer groote steden, wanneer het onderwijzend personeel weigert onderricht in de godsdienst te geven, is het voor de geestelijkheid natuurlijk onmogelijk den noodigen tijd te vinden om de weigerende onderwijzer te vervangen. Het onderricht in de godsdienst is nochtans een hoofdzaak, vooral op plaatsen, waar eene talrijke arbeidersbevolking woont.

Ik leef te midden van werklieden, ik deel in hunnen nood, ik zie hun lijden aan ; zij wonen in walgelijke kruchten : ik hoor wat ze zeggen. Ik ben getuige van den opstand in hun gemoed. Welnu, geloofd mij, er is geen ongenblik meer te verliezen, om hun godsdienstzin in te prenten of dien te onderhouden, want op den dag dat deze gansch uit den arbeidersstand zal verdwenen zijn, zal het uit zijn met de maatschappij.

—

Zitting van donderdag 15 Juni 1899.

De algemeene bespreking wordt voortgezet.

Mgr KEESEN. — Met verschillende sprekers heb ik de stelling : « de Staat buiten de school » verdedigd. Doch niemand hier verdedigde dit grondbeginsel beter dan de heer Bara. Hij zegt dat de liberalen hunne kinderen niet naar godsdienstige scholen kunnen zenden ; wij zeggen dat de katholieken hunne kinderen buiten niet godsdienstige scholen moeten houden.

Wat volgt daaruit ? Ziehier : dat een nationaal, wil zeggen een voor revieder toegankelijk onderwijs, in België onmogelijk is. Daar waar de Staat onmachtig en onbevoegd is, moet hij altreden.

In de lagere school moet niet alleen lezen en schrijven, maar ook de plichten jegens God, huisgezin en vaderland onderweten worden.

Er bestaat dus eene zedeleer. Welk is dan het zedelijk grondbeginsel waar een ieder mede instemt en waarop het onzijdig onderwijs kan gegrondvest worden ? Leert men, bijvoorbeeld, in die school het privateigendom eerbiedigen, zullen de socialisten niet weigeren er hunne kinderen te sturen ?

Ik ben verwonderd M. Bara het verplichtend onderwijs te hooren voorstaan. Dat is geen liberalism meer, dat is socialism. In deze quastie zijn wij de echte vrijzinnigen, want wij verdedigen de vrijheid !

Onze Markten.

Het tongersch geuzenblaadje spreekt op dit oogenblik eene heel vieze rol. Dat het, met het doel zijne vrienden de meesters op het stadhuis te zien worden, grove en valsche beleedigingen naar het hoofd der katholieken slingert, zulks verwondert ons niet. Degenen tegen dewelken deze aanrandingen gericht zijn, bekommeren zich maar bitter weinig daarmede.

Maar hetgeen echt schandelijk is en hetgeen geen enkel onzer medeburgers aan het geuzenblaadje zal vergeven, is dat het zich niet schaamt aan de vreemdelingen te doen gelooven, dat onze markten, die vroeger zoo bloeiend waren, heden in volle verval zijn, en dat zij hoegenaamd niets meer beteekenen.

Natuurlijk is de oorzaak van dien staat van zaken aan de katholieke regeering te wijten en het ware voldoende eene liberale en socialiste meerderheid naar het stadhuis te zenden, om onze markten opnieuw te zien bloeien.

Zooals men ziet, is het redmiddel heel eenvoudig.

⁂

Nogtans bewijzen de cijfers dat onze paardenen veemarkten niets verloren hebben, ondanks de mededinging welke de nieuwe fooren van Luik hun doen. De katholieken hebben te Tongeren eentiental nieuwe paardenmarkten ingerichtt, die tot dezen dag toe nooit opgehouden hebben bloeiend te zijn en die de vermaardste markten onzer omstreken hebben doen verdwijnen. Ziedaar voor hetgeen de paardenmarkten betreft.

Nu een woordje over de veemarkten.

⁂

Men heeft onlangs nieuwe koeimarkten ingerichtt in verschiedene plaatsen onzer omstreken, zoowel in de provicie Limburg als in de provincie Luik.

De eene zijn na eenige weken van miserie gestorven, de andere zijn stervende.

Te Luik, heeft men getracht ons onze vette varkensmarkt af te nemen. Men heeft er aanzienlijke premiën betaald aan degenen welke met het grootste getal dieren naar de markt komen.

De markt van Luik was bloeiend en die van Tongeren werd verwaarloosd. Wij herinneren ons alsdan in het tongersch geuzenblaadje gelezen te hebben, dat het de schuld der stedelijke regeering was dat men onze varkensmarkt ontnomen had.

Doch wat gebeurde er ?

Den dag dat men oordeelde dat de markt van Luik genoegzaam gekend en gevolgd was, meende men de premiën kunnen afschaffen.

En onmiddelijk begon de varkensmarkt van Tongeren opnieuw te bloeien.

⁂

Wat nu de graanmarkt betreft, deze heeft voorzeker niet meer dezelfde belangrijkheid als vroeger. Doch, dat is een ongeluk welk wij met de andere steden van het land deelen. De handel in graangewassen kwijnt, omdat de speculatie oongelijk geworden is. Laat de omstandigheden veranderen en opnieuw rijzing en daling in de prijzen brengen, dan zal de graanhandel herleven en onze markten zullen opnieuw bloeiend worden.

Indien het geuzenblaadje een middel kent om dezen toestand te doen veranderen, zoo het eenen grooten dienst, zoowel aan de stad Tongeren als aan het gansche land bewijzen, door dit geheim te veropenbaren.

⁂

Wij gingen de botermarkt vergeten !

Volgens het geuzenblaadje beweert, wordt deze markt geruineerd door de Boerenbonden en door de landbouw melkerijen, die de boter naar de groote steden zenden, ten nadeele van de markt van Tongeren.

Nu vragen wij het nogmaals : Welk is het middel om zulks te beletten ? Indien de liberalen dit middel kenden, zijn zij wel plichtig zoo zij het niet veropenbaren. Dit is echter een feit welk men op al de punten van ons land kan waarnemen. Om dezen toestand te doen verdwijnen, ware het zelf niet voldoende de Boerenbonden en de melkerijen afte schaffen, men zou moeten gaan tot den kleinhandel in de gemeente te verbieden, hetgeen eene echte dwaasheid ware.

De boerenbond is het heil der dorpen en de voorspoed der dorpen doet de stad bloeien ; iedereen weet zulks het geuzenblaadje uitgezonderd.

⁂

Indien de vrienden van het geuzenblaadje meerderheid op het stadhuis waren, dan zou alles wel gaan, Neffens het kwaad duidt het *Journalleke* het redmiddel aan. Iederen donderdag zou de stedelijke regeering aan de voornaamste dagbladen van het land den prijs der granen en het getal tekoopgestelde dieren moeten laten weten. Zulks zou de belangrijkheid onzer paarden- en veemarkten in den vreemde doen kennen. Heel eenvoudig zoo men ziet.

De kiekens zonder hoofd die het geuzenblaadje vol kribbelen, weten dus niet dat de belangrijkste dagbladen van het land en bijzonder de dagbladen van Luik, Brussel en Antwerpen, niet alleen den prijs der granen en het getal beesten afkondigen, maar ook nog de prijzen van het hooi, het strooi, van de boter, de eieren, enz. Nogmals heeft het geuzenblaadje den vogel gemist !

⁂

Om te eindigen en om in een woord al het schandelijke van het gedrag van het geuzenblaadje doen uit te schijnen dat, om zijnen politieken haat lucht te geven, niet aarzelt de minachting op onze markten te werpen, zal het ons voldoende zijn te herinneren dat op de markten van Tongeren van verledene week tekoopgesteld werden : 389 paarden, 377 hoornbeesten, 194 vette en bijna 3000 magere varkens.

Zou het geuzenblaadje ons veel steden kunnen aanduiden, wier markten dergelijke statistieken opleveren ?

DE KAMER.

Zitting van 15 Juni.

De bespreking over de begrooting van justicie duurt voort.

De Kamer begint daarna de bespreking van het wetsontwerp, waarbij de kazerneering der gendarmen ten laste van den Staat wordt gelegd.

Het ontwerp wordt aangenomen.

De Kamer bespreekt vervolgens het ontwerp, houdende herinrichting van het personeel de bestuurdiensten van het leger, der officiers-rekenplichtigen van het materieel, enz.

Het wetsontwerp wordt aangenomen.

⁂

Een opsteller van den *Messager de Bruxelles* heeft de volksvertegenwoordigers willen ondervragen over het vraagpunt der ontbinding van de Kamers. Hij heeft alzoo de gedachten van een twaalftal wetgevers kunnen verzamelen.

Ziehier de gedachten van MM. Graaf de Grunne en Gielen, de twee afgevaardigden der provincie Limburg tot dewelke de opsteller van den *Messager de Bruxelles* zich gewend heeft :

M. GRAAF ARTHUR DE GRUNNE, senator voor Maeseyck, is van gedachte dat het onmogelijk is het *statu quo* te behouden. Hij neemt dan ook de wet aan, zonder geestdrift. M. de Graaf de Grunne zou het niet niet verstaan eener ontbinding, welke het land niet vraagt. « Nooit is België zoo kalm geweest als thans. »

M. GIELEN, volksvertegenwoordiger van het arrondissement Tongeren, zal de wet niet kunnen stemmen, gelijk zij voor het oogenblik voorgesteld wordt. Zij belemmert de vrije ontwikkeling der geesten ; zij belet de voorstelling van lijsten candidaten van den landbouw.

Getrouw aan zijnen plicht jegens zijn arrondissement, zal M. Gielen zich onthouden, tenzij merkelijke veranderingen aan het ontwerp gebracht worden.

In hetgeen de ontbinding betreft, is het achtbaar lid van gedachte dat een uitzonderingsmaatregel niet eene bijeenroeping van het gansche kiezerskorps kan rechtvaardigen.

« De wet wordt enkel op zes arrondissementen toegepast. Waarom dan het gansche land storen ? »

HET VOLK VAN DEN MIST

4de VERVOLG.

« Toen ik verschrikt toezag, kwam mijne meesteres, nog altijd met het boek in de hand, buiten geloopen, doch niet zoodra had de man op den muilezel haar gezien, of hij rende op haar toe. Ik verschool mij terstond onder eenen bananenboom, om te zien wat er ging gebeuren.

» De muilezelrijder was een oud, zwaarlijvig man, met grijze haaren en een geel, verrimpeld gelaat. Ik herkende hem seffens, want reeds meer dan eens had ik gehoord van den man, die de schrik was der geheele landstreek. Het negervolk noemt hem « de geele Duivel, » doch zijn Portugeetsche naam is Pereira en hij bezit eene neerzetting op een geheim oord aan de monding van den Zambèse. Daar verzamelt hij slaven en daar komen tweemaal per jaar de slavenkooplié die ongelukkigen opkoopen, om ze ter markt te voeren.

» Toen die man mijne meesteres ontwaard had, hoorde ik hem zeggen, luidop in het Portugeesch : Ha ! siedaar eene prachtige vangst. Dat is nu de schoone Juanna waarvan ik gehoord heb. Waar is uw vader, duifje ? Boven op de rivier gaan handel drijven, niet waar ? Ha, ik wist het wel, anders ware ik niet hierheen gekomen. Wat een ongelijk, zoo een lief meisje alleen te laten. Nu, hij is op zaken uit, en ik ook, want ik ben ook koopman, duifje, koopman in zwarte schoonheden. Een blanke duif, schoon als gij, komt niet dikwijls op mijnen weg, en ik grijp toe. Daar is menig jongman tusschen mijn vrienden, die duchtig zal bieden voor zulke schoone oogen als de uwe. Geen vrees, duifje, wij zullen u spoedig eenen man vinden.

» Aldus sprak de geele Duivel, terwijl mijne meesteres, de Herderin, doodelijk verschrikt zich tegen den muur drong en de dienaars van den slavenjager meedoogenloos lachten bij de spotternijen van hunnen meester. Op dit oogenblik zag ik haar de handen naar het hoofd verheffen en begreep onmiddellijk haar doel.

» Gij moet weten, blanke man, dat ik aan mijne meesteres het geheim van een vergif had geleerd, een vergif dat de sterkste mat dood doet neervallen, als hij het enkel met de tong aanraakt. Dit vergif droeg nu mijne meesteres in het haar, want levende in de wildernis hadd zij het steeds bij de hand, om zich desnoods te redden van iets beergeraden dan de dood. Ziende dat zij het ging innemen, kroop ik tot achter den muur en, door eene reet, murmelde ik haar toe : Opgepast, Herderin ; zoo lang er leven is, is er hoop, dood van de dood keert niemand weer. Het zal tijd zijn het vergif te gebruiken als het ergste u overkomt.

» Zij hoorde en verstond, want ik zag hoe zij de handen liet vallen en het hoofd neerstakken.

» En nu, spraak de geele Duivel, nu is het tijd om u gereed te maken, want het is acht dagen reizens eer wij mijn nest aan de kust bereiken. Hebt gij iets te zeggen voor wij vertrekken, duifje ?

» Toen sprak mijne meesteres voor de eerste maal en zegde : Ik ben in uwe macht, maar ik vrees u niet, want indien ik wil, kan ik ontkomen. Doch dat zeg ik u : uwe boosheid zal de dood over uw hoofd brengen. En zij blikte rond, op de dooden, op de gevangenen die men aan kettingen legde en op den rook die opsteeg uit het dak van het huis, dat door de slavenjagers was in brand gestoken.

» Een oogenblik bleek de Portugees verschrikt, doch toen schoot hij in eenen schaterlach en riep uit : Wat ? gij zijt profetes, en gij kunt mij ontsnappen als zij wilt ? Wij zullen zien. Op, jongens, een tweede muilezel voor deze dame.

» Men bracht het dier en mijne meesteres werd er op gezet. Toen schoten de slavenjagers die gevangenen meer, welke er niet genoeg van waerde uitzagen, de drijvers slogen met hunne zweepen van hippopotamushuid op de rampzaligen, wien men het leven liet, en de karavaan zette zich op weg.

» Toen allen verdwenen waren, kroop ik uit mijne schuilplaats en zocht de mannen bijeen die aan de slachterij ontsnapt waren, hun smeekende wapens te nemen en het spoor van den geelen Duivel te volgen, om, bij de eerste gelegenheid, de Herderin uit zijne klauwen te redden.

» Zij weigerden echter, daar het hart hun uit het lijf was. Het eenige wat ik van hen kon verkrijgen, was dat sommigen hunner op zoek zouden gaan naar Mavoom om hem te verwittigen.

» Wat mij betreft, ik nam een weinig voedsel mee en volgde het spoor der slavenjagers. Vier dagen hield ik het uit, hen dicht op de hielen volgende, tot ten slotte mijn voorraad was uitgeput. Den volgenden morgend viel ik van vermoeidheid neer. Mijne laatste krachten gebruikte ik om boven op eenen heuvel te kruipen en vandaar zag ik de karavaan, heenslingerend over de vlakte, met twee muilezels in het midden en op een dezer eene vrouw. Ik wist dus dat haar geen onheil was overkomen, daar zij nog leefde.

» Van op den heuvel had ik ook eene kraal ontwaard, die ik, na rust genomen te hebben, kon bereiken. Ik maakte de bewoners wijs dat ik den slavenjagers was ontvluht en ik werd vriendelijk behandeld. Van die menschen vernam ik dat eenige blanken in het gebergte naar goud graafden, en den volgenden dag reisde ik verder om hen op te zoeken en hunne hulp in te roepen, want ik weet dat gij, blanken, de slavenjagers haat.

» En daarom ben ik hier en smeek ik u : red de Herderin uit de handen van den geelen Duivel. Zie, ik zie er elleendig en arm uit en toch, zoo waar ik Soa heet, schatten beloof ik u, indien gij haar redt. Voor u zal ik bekend maken, wat ik heel mijn leven verborgen heb gehouden : ik zal u *het geheim veropenbaren der schatten van mijn volk* : **de kinderen van den Mist.** »

Toen Leonard, die heel den tijd aandachtig geluisterd had, de laatste woorden hoorde, zag hij verdwaasd haar aan, meenende dat het verdriet haar zinneloos had gemaakt. Doch in het trotsche gelaat der vrouw was geen zinneloosheid te lezen, doch enkel rustigheid en hartstochtelijke stoutmoedigheid. Hij liet dus dit gedacht varen en zegde :

— Maar zijt gij van uw verstand beroofd, moeder ? Gij ziet dat ik hier alleen ben met mijn dienaar, want mijne drie gezellen, waarover het volk uit de kraal u gesproken heeft, zijn door de koorts gedood ; ik zelf ben er door aangetast. En toch vraagt gij mij, dat ik alleen zou reizen naar dit slavenjagerskamp, dat gij niet eens weet liggen, en dat ik er uwe meesteres zou gaan redden — als gij eene meesteres hebt en als uw verhaal waar is. Zijt gij gek, moeder ?

— Neen, ik ben niet gek, en van wat ik u zeg, is ieder woord waar. Het is veel wat ik van u vraag, doch ik weet ook dat gij, Engelschen, veel kunt doen, als men u goed betaalt. Help mij, en ik zal u beloonen. Zelfs indien gij mislukt en het overleeft, kan ik u eene belooning geven, niet veel, maar toch meer dan gij ooit zult verdiend hebben.

— Wat bruit mij uwe belooning. Begint eerst met de koorts van mijn lijf te jagen, zegde hij lachend.

— Nu, dat kan ik wel, sprak de vrouw ernstig ; morgen zult gij genezen zijn.

— Als het maar waar is, wedervoer Leonard ongelooviz ; om uwe meesteres te bevrijden, zou men eerst moeten weten waar zij is. Waarschijnlijk is het nest van dien Portugees eene geheime plaats. En hoe lang is zij reeds ontvoerd ?

— Het is vandaag twaalf dagen, heer. Wat het nest betreft, het is eene geh ime plaats, dat heb ik begrepen, maar waar het zich bevindt, dat moet uwe schranderheid ontdekken.

Leonard dacht een oogenblik na, toen hem plots een gedacht te binnen schoot en hij zich in het hollandsch richtte tot Otter, die ook stilzwijgend heel de historie had aanhoord.

— Vertel mij eens opnieuw, Otter, hoe gij over tien jaar als slaaf werdt gevangen ?

— Ziehier, baas : ik was op jacht met eenige krijgers, aan de boorden van den Zambeze, toen de geele Duivel, dezelfde, waarvan die vrouw sprekt, met eenige Arabieren ons verraste en ons naar zijn kamp meevoerde, om er de slavenbooten af te wachten. Het was een afschuwelijk man. Den dag dat de booten kwamen, kon ik mij zwemmende redden ; al de andere werden met schepen naar Zanzibar meegevoerd.

— En zoudt gij dit kamp kunnen terugvinden, Otter ?

— Ja, baas, maar het is moeilijk, want de weg loopt door moerassen en het kamp is door water omringd. Op de laatste dagreis werden wij allen geblindoekt. Maar ik werkte mijnen doek met mijnen neus omhoog — dien dag deed mijn breede neus mij dienst — en zoo kon ik het pad waarnemen. En Otter vergeet nooit eenen weg, waarop hij eens den voet gezet heeft.

— Zoudt gij van hier de plaats vinden ?

— Zeker, baas, tien dagreizen langsheen de bergen tot wij de zuidelijkste monding van den Zambèse bereiken ; een dag lang de rivier afstakken, dan twee dagen door de moerassen en wij zijn er. Doch, het is een sterke plaats, baas, met veel gewapende mannen en zelfs een kanon.

Leonard dacht er over na en vertaalde toen het gesprek voor Soa.

— Uwe meesteres, besloot hij, moet sedert een viertal dagen in het kamp van Pereira zijn, als zij het oost bereikt heeft. Nu, van wat ik ken over de gewoonten der slavenjagers, kan ik besluiten dat, wegens de stormen in dit seizoen, de slavenbooten eerst toekomende maand zullen komen. Wij hebben dus al den tijd voor ons. Besluit nu niet, moeder, dat ik uw plan bijtreed ; ik moet het eerst overwegen.

— En toch zult gij het doen, blanke man, wanneer gij de belooning zult kennen ; doch ik zal u daar morgen over spreken, wanneer ik u van de koorts genezen heb. En nu, Otter, zooals uw meester u noemt, wijst mij eene plaats aan om te slapen, want ik val neer van vermoeienis.

VII.

LEONARD ZWEERT OP HET BLOED VAN ACA.

Den volgenden morgen ontwaakte Leonard reeds vroeg uit eenen onrustigen slaap, want de koorts had hem weinig rust gegeven. Doch hoe vroeg het ook was, Soa was hem voor geweest en toen hij uit de grot kwam, zag hij haar gebukt staan over een vuur, waarop eene soort van kulebas kookte, en waarvan zij den inhoud van tijd tot tijd roerde.

— Goeden morgend, blanke, zegde zij, hier is iets wat u genezen zal van de koorts, zooals ik u b loofd heb ; de helft nu drinken, de andere helft dezen middag, en de koorts is over.

Alhoewel met tegenzin, dronk Leonard de helft van het brouwsel uit.

— Het is als vergif zoo slecht en bitter, zegde hij.

— En toch heeft het velen gered aan den boord van het graf, luidde het antwoord.

En inderdaad, de beterschap liet zich spoedig gevoelen. Voor de avond viel, was hij een heel ander man en er drie dagen verloopen waren, was hij sterker, dan hij ooit in leven was geweest.

Kort nadat hij zijne eerste dosis had ingenomen, zag hij Otter met een zwaar stuk wild van den berg neerdalen.

— De oude heeft geluk meegebracht, zegde de dwerg, toen hij zijnen last neerwierp. Het kreupelhout zit ondermaal vol wild en met het eerste schot heb ik een prachtig stuk gedood.

Na het eten werd er weêr beraadslaagd.

— Moeder, begon Leonard, gisteren avond hebt gij mij gevraagd een groot waagstuk te ondernemen en mij eene groote belooning beloofd. Ja, wij Engelschen, doen veel voor geld en ik ben een arme man, die fortuin zoekt. Gij vraagt mij dat ik mijn leven wagen zou ; zeg zij mij nu aan welken prijs.

Soa zag hem een oogenblik aan en vroeg dan :

— Blanke man, hebt gij ooit hooren spreken van het « Volk van den Mist ? »

— Nooit in mijn leven. Wat is er van ?

— Dit : ik, Soa, behoor tot dat volk. Ik was de dochter van het hoofd der godenbaars en vluchtte, nu lange jaren geleden, omdat ik moest opgeofferd worden aan den afgod Jâl, die juist gemaakt is als uw neger — en zij wees op Otter.

— Ah, daarom schrikte u het zicht van Otter zoo ? Ga voort, dat wordt belangrijk.

— Blanke man, mijn volk is een groot volk. Het leeft in een land, waar immer de mist heerscht, op eene hoogvlakte, in de schaduw van beneeuwde bergtoppen. Zijne mannen zijn groot van was en wreed, doch de vrouwen zijn schoon. Zij aanbidden een steenen beeld, in den vorm van een dwerg, en offeren er menschenbloed aan op. Aan den voet van het beeld is een waterpoel, in eene grot, waarin de god leeft, wien beeld zij aanbidden : Jâl, wiens naam is « Afschrik ».

— En gij gelooft dat die dwerg daarin leeft ? vroeg Leonard.

— Neen, geen dwerg, doch wel een krokodil, de grootste der wereld en zeker wel de oudste, want zij is daar van het begin. En het is de krokodil, welke de slachtoffers verslindt, die aan den dwerg worden opgeofferd

— Nu, merkte Leonard op, dat alles is heel romantisch en belangwekkend, maar ik zie niet in, wat profijt daar uit te halen is.